

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של

הגאון הינוקא
רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

ג'יון

184

פרשת בהר

תורה שבעל פה מסיני

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי... וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָהּ' (כה, א-ב). בתורת כהנים (ריש פ' בהר) אמרו שלכך הזכיר הכתוב במצוות השמיטה שנאמרה על הר סיני, ללמד על המצוות כולם שנאמרו מסיני בכל כלליהם ודקדוקיהם, וביארו הרמב"ן (ויקרא כה, א) והראב"ד והר"ש משאנץ (בתורת כהנים שם) שלמדו זאת ממה שחזר הכתוב (בסוף פ' בחוקותי) והקיש המצוות כולם להר סיני, כמו שכתוב (כו, מו) "אלה החוקים והמשפטים והתורות אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה", ושם דרשו בתורת כהנים (פ' בחוקותי, פרשה ב, ריש פרק ה, אות יג) שבא ללמד שניתנה התורה הלכותיה ודקדוקיה ופירושיה שבעל פה למשה מסיני. וכן ביאר הרמב"ם (בהקדמתו לפירוש המשנה) שבאו לומר בזה שכל מצוה שנתן הקב"ה למשה רבינו ניתנה לו עם פירושה שבעל פה.

ועליהם ככל הדברים

והוא כמובא בדברי חז"ל במקומות רבים שכל דברי חכמים שחידשו בתורה בכל דור הנה ניתנו הם מכבר למשה מסיני, וכמו שדרש רבי לוי בר חמא בשם רבי שמעון בן לקיש במסכת ברכות (בדף ה ע"א) מה שצויה הקב"ה למשה בלוחות השניות (בשמות כד, יב) "עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם", ש'לוחות' אלו עשרת הדברות, 'תורה' זה מקרא, וה'מצוה' זו משנה, 'אשר כתבתי' אלו נביאים וכתובים, 'להורותם' זה תלמוד, מלמד שכולם נתנו למשה מסיני. וכן דרש רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן במסכת מגילה (דף יט ע"ב) מה שאמר משה לישראל בערבות מואב (בדברים ט, י) "ויתן ה' אלי את שני לוחות האבנים כתובים באצבע אלהים, ועליהם ככל הדברים אשר דיבר ה' עמכם בהר", מלמד שהראהו הקב"ה למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שעתידיים לחדש בתורה בכל דור.

סיני סיני לו נקרא

ובזה נמשכת דרך היראה שנתפשטה בקבלת התורה מדור דור, שכאשר מגלים החכמים מוסרי התורה שבכל דור ביאורי ופירושי התורה בדחילו ורחימו ובדבקות אמת בנותן התורה, הרי דבריהם כנתינתם מסיני ממש וממשיכים בזה היראה והדבקות בנותן התורה על כל דורם. וזהו אשר עסק רשב"י לגלות בדרך מסירת התורה, להמשיך לב כל ישראל אל היראה והדבקות אשר שמעו אזניהם וראו עיניהם במעמד נתינת התורה על הר סיני, ועל כך שיבח אותו הסבא ממתיבתא דרקיעא בתיקוני הזוהר (בתיקון כב, דף סג ע"ב) שכאשר מדבר פיו בסתרי התורה מזדעזעים בזה עליונים ותחתונים, כי על פיו נאמר (בשמות יט, יח) "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו הוי"ה באש", שבכל דברי תורתו מייחד הוא לארבעת אותיות שם הוי"ה בדיבורו והבל פיו, ונמשך קול ה' כבעת נתינת התורה בהר סיני.

מה אנוש כי תזכרנו

ורק מצד דרך יראה זו זכה משה להוריד התורה לישראל, שבזה תלמדם התורה דעה והשכל לגלות אור ה' ב"ה בתוקף חשכת העולם. כי הנה

אמר רבי יהושע בן לוי במסכת שבת (בדף פח ע"ב) שבעת שבא להוריד התורה משמים לארץ עמדו וקטרגו מלאכי השרת "מה אנוש כי תזכרנו" (תהלים ח, ה), שטענו לפני קוב"ה שאין ראויה התורה שתינתן לבשר ודם, והשיב כנגדם משה שבדאי ראויה היא לירד לעולם, שהרי כנגד יצר הרע שבבני האדם דיברה התורה בכל מצוותיה וחוקותיה, ומיד כל אחד ואחד ממלאכי השרת נעשה לו אוהב ומסר לו דבר, שנאמר (תהלים סח, יט) "עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם", בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות.

אדם אתם

וביאר הסמיכת חכמים (בהקדמה, דף לב ע"ב) שהוא כפי שדרש רשב"י במסכת יבמות (בדף סא ע"א) מה שאמר הקב"ה לישראל (ביחזקאל לו, לא) "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם", שאתם קרוים 'אדם' ואין האומות קרוים 'אדם', וביאר השל"ה (בפתיחה לתולדות אדם) שהוא מפני ששם 'אדם' הוא מלשון 'אדמה לעליון' (ישעיה יד, יד), וזה שייך רק בישראל. ומצד זה עמד משה כנגד טענת המלאכים וקטרוגם, כי כבר אמר רבי יוחנן במסכת סנהדרין (בדף צג ע"א) שגדולים הצדיקים יותר ממלאכי השרת, והוא מפני שזוכים הם לנשמת אדם הראשון שהיה נקרא 'אדם' סתמא, מלשון 'אדמה לעליון', וכמו שדרש רבי יהודה בר סימון בבראשית רבה (כא, ה) מה שנאמר בו קודם החטא "הן האדם היה כאחד ממנו" (בראשית ג, כב), שהיה כיחידו של עולם, ולכך גדולים הם ממלאכי השרת.

שבית שב"י

אבל שם במסכת יבמות (בדף סא ע"א) נחלקו חכמים על רשב"י ולשיטתם אין שם 'אדם' מיוחד לישראל, והוא מפני שסברו שתואר 'אדם' הוא על שם שלקח מן ה'אדמה'. ולפי זה מה שנאמר באדם קודם החטא 'הן האדם היה כאחד ממנו' הוא כמו שדרש זאת רב פפוס שם בבראשית רבה (כא, ה) שהיה כאחד ממלאכי השרת ובשווה להם, אם כן אפילו משה שזכה לנשמת אדם קודם החטא היתה מדרגתו בשווה למלאכי השרת, ולא היה לו מעלה יתרה מהם לעמוד כנגד קטרוגם, ועל כך נאמר בו אז 'עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם', ששבה והשיג את נשמת 'שב"י', שעולה בראשי תיבות שמעון בן יוחאי. כי מצד נשמתו בודאי היה משה סובר כרבי עקיבא וככל החכמים שנחלקו על רשב"י ולא דרשו ממעלת ישראל הנקראים 'אדם', ולכך הוכרח שתתעבר נשמת רשב"י שנשמתו חוצבה מזה המקום שיהיה יכול לדרוש שישראל קרויים 'אדם' ולא האומות, ובזה יכול היה משה להתעלות על כל מלאכי מעלה ולהוריד התורה לישראל.

אימתי קאתי מר

ועיקר הדבר, שדרכו של רשב"י היתה לגלות פנימיות היראה הגנוזה בתורה לכל, ובזה רב היה כוחו לסלול דרך התורה לכל מקומות בהם ירד האדם במצולות מים הזידונים להשיבו למעלת 'אדם אתם', ולכך הוצרך משה לכוחו הגדול בכדי להוריד התורה לתחתונים כנגד יצר הרע. וכמו שביאר הרמח"ל באדיר במרום (ח"א, ד"ה תניא אמר ר"ש) שלכך הוצרך רשב"י להצטער בצער המערה י"ג שנים כמובא במסכת שבת (בדף לג ע"ב), כי בזה

ואלה יעמדו על הברכה

העלון מוקדש לרפואת ישועת והצלחת:

פבל נסים בן מרינה, רחל בת אתו, אלחנן בן יעל, יוסף בן אלישבע הדסה לזיווג הגון: אוריאל בן לאה, נתנאל בן מרים. להקדשות ניתן לפנות בטל' 076.599.599.1

לעילוי נשמת

חי בן סימה

שיינא בת מיכל

ראו דור דרוו בן רונית

איסוג בן מריה.

הכניע וקשר את הסטרא אחרא בכל מקומות שליטתה שלא תוכל לנוס בזמן התגברות הקדושה, וכענין המובא במסכת סנהדרין (בדף צח ע"א) שכאשר ראה רבי יהושע בן לוי את אליהו בפתח מערת רשב"י ושאל אותו על מלך המשיח, שלח אותו אליהו לפתחה של רומי ושם ראה את מלך המשיח סובל חלאים בעוונות ישראל ומצפה שישובו בתשובה על חטאייהם, והוא מפני שכל עיקר צער המערה שסבל רשב"י הוא בכדי להציל את ישראל מצער חבלי משיח, מתוך שיאירו ויתגלו להם דרכי התשובה בכל מקומות שירדו לשם בצוק הגלות.

משה בהר

ונרמז הדבר בתיבות 'משה בהר', העולים כמנין 'שמעון בן יוחי' וכמנין 'ספר זהר' כמובא באם לבניה לרמ"ז (אות קטו) ובאמרי חיים (ריש פ' בהר), לרמז שכל עיקר ספר הזוהר שחיבר רשב"י הוא בכדי להמשיך היראה מהר סיני לכל אדם באשר הוא, כאמור. ולכך מיום ל"ג בעומר שנסתלק אז רשב"י (כמובא בפרי עץ חיים שער ספירת העומר פ"ז) מתוך גילוי סתרי התורה שאמר באדרא זוטא, הנה מתחיל הארת חג השבועות ויום מתן התורה כמובא בקדושת לוי (פ' ויצא), וזכה באים ישראל לכדי 'לב טוב', כמו שכתב הבני יששכר (מאמרי אייר ג, א) שכנגד מה של"ב תיבות הם מתחילת התורה עד לתיבת 'טוב', בכתוב 'וירא אלהים את האור כי טוב' (בראשית א, ד), כנגדם הם ל"ב ימי העומר, ומיום ל"ג בעומר בו נסתלק ונולד רשב"י מתחיל הארת האור הגנוז הנקרא 'טוב' כמו שאמרו בבראשית רבה (ג, ו), והם 'טו"ב' הימים הנותרים להשלים לספירת ארבעים ותשעת הימים עד ליום מתן תורה (שיחדיו הם 'לב טוב' העולים ארבעים ותשע), כי בהם מאיר זה האור ששימש בראשית הבריאה ונגנז בתורה כמו שאמר רבי יוחנן בזהר (בהשמטות לח"א, דף רסד ע"א). וכתב עוד, שלכך נוהגים להדליק מדורות ביום ל"ג בעומר, כנגד האור הגנוז הנשפע ומאיר מיום זה ואילך בזכות רשב"י.

ובאמרי חיים (שם בריש פ' בהר) הביא רמז לזה, ש'משה' עולה כמנין ל"ג בעמר', לרמז שמיום זה נשפעת הארת נתינת התורה לארץ ולדורים אליה לשוב מכל מקום שהם, ולהכין ליבם לקבל מהקב"ה שהוא 'טוב לכל' (תהלים קמה, ט), את ה'לקח טוב' שהוא התורה הקדושה (משלי ד, ב).

על ידי משה שנאמר בו (בשמות ב, ב) "ותרא אותו כי טוב הוא", כמובא במסכת מנחות (בדף נג ע"ב).

ויחן שם ישראל

וכתב בשם משמואל (פ' אמור, תרע"א) שבזה נשפעת לישראל מיום ל"ג בעומר ואילך אחדות ואהבה זה לזה, ומכינים הם את ליבם לבוא למעמד מתן תורה כאיש אחד בלב אחד, כנאמר בהר סיני (שמות יט, ב) "ויחן שם ישראל נגד ההר", שהיו כולם בלב אחד, כמו שדרשו במכילתא (פ' יתרו, מס' דבחדש א). כי ככל שנתרחקים הדורות ונתמעטים הלבבות צריכים ישראל לגילוי תורה גדול יותר בכדי להשפיע להם היראה כבמעמד הר סיני, וככל שאין נשפעת להם יראה זו אין מתיישרים ללבבותיהם להיות כאחד לפני ה' ב"ה לשרתו ולעבוד לשמו, כי מתמעטת האמת ונעשית מתוך כך עדרים עדרים כמובא במסכת סנהדרין (בדף צז ע"ב), ומתפרדים הלבבות חלילה.

אבל מתוך גילוי התורה שמשפיע רשב"י ביומא דהילולא דילה, שהיא היא מהות נתינת ומסירת התורה מרום גבהי מרומים עד לשפל המדרגה בתחתית הארציות, הנה מתוך הארה זו נמשכת דרך האהבה וחיבור הלבבות בין כל ישראל, ומתאחדים כולם שכסם אחד לעבוד לה' יתברך כפי אור האמת השייך לכל אחד ואחד במקומו ומדרגתו, מתוך השגת הדעת שכולם שוים לשרת לפני ה', כל אחד כפי ענינו, ואין האחד מכחיש אמיתת רעהו, כי מקום יש לו יתברך לכל אחד ואחד כפי אצילות שורש נשמתו, לגלות כבודו ולהמליכו כפי השייך והמיוחד לו לבדו.

בזוהר דא

ולכך היה מזהיר רשב"י את החברים שיהיו בחיכות ואהבה זה לזה כמובא בריש האדרא רבא שבזוהר נשא (בדף רכח ע"א), כי אך בזה תלוי גילוי תורתו הנמשכת משפע אור הגנוז, וכמו שכתב השם משמואל (כפ' בחוקותי, תרע"ג) שמתוך שפע הארת אור זה, הנה כנגד מה שהיה ה'לב' בחושך בראשית ימי הספירה, כעת נשפע בו ה'טוב' ומאיר הלב באור גדול, וכענין הכתוב (בישעיה ט, א) "העם ההולכים בחושך ראו אור גדול", ומתעוררים כולם לילך באור ה' בארץ החיים ולעמוד כאיש אחד בלב אחד ביום מתן התורה, ולהמשיך דרך זו על כל העולם כולו, עד שימוג ויעלם החושך מן העולם ויפציע אור הגאולה להשיב הלבבות כולם לעבדו יתברך שכסם אחד.

"איש אמו ואביו תיראו" (ויקרא יט, ג)

משיעור ל"ג בעומר תש"ע

מן הקצה עד הקצה, וזרוע נטויה' הוא ששולט בהם הקב"ה למרחוק, להראותינו שאין לקליפה יכולת להרע או להיטיב מאומה לכל בריה אילו לא היתה יד ה' הנטויה למרחוק מסבבת ופועלת את ההטבה או מניעתה לאותה בריה, ולכך בכח האמונה בה' ב"ה שהוא יתברך א-ל-הי האלהים, שהוא בעל הכח היחיד על אותו שמכנים לו בעל כח בעולם, והוא יתברך המושל בכל אלהים ובעל כח, מתוך כך חוקק האדם בליבו שאין כל כח בעולם היכול להזיקו או להיטיב לו.

וכאשר אין נושא האדם עיניו על שום כח בעולם, מתוך שחוקק בדעתו שאין שום דבר הפועל מכח עצמיותו, בזה מקיים הוא את הציווי "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" (שמות כ, ב), ומתוך כך יהיו נשואות עיניו להש"ת לבדו, שהוא הבעל כח היחיד היכול להנהיג לכל הבריאה ולכל הבריות, ולסבב ולפעול שיהיה לאדם את ההנהגה וההשפעה הטובה הנצרכת לו, ובזה יקיים גם "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" (שם בשמות כ, ב), שיוודע לאדם שהוא הש"ת אשר התגלה כמושל על פרעה שדימה עצמו לתנין גדול הרובץ בתוך יאוריו, ונרמז בזה שבא פרעה עד לקצה הריחוק מאור פני הש"ת, אבל לא הועיל לו מאומה, כי בו ועל ידו הוכיח וגילה הקב"ה לעין כל שגם בקצה הריחוק מנהיג הקב"ה את הכל, ומלכותו בכל משלה מן הקצה אל הקצה.

ג

וענין הביטחון בה' ב"ה בכל אשר יהיה עם האדם הוא כנגד הכתר ומדרגת עתיק, והיא מדרגה שאין יכולים לכותבה ולהורות בה, מפני שאפילו הדיבור בה אינו שייך, וגם המחשבה אינה שייכת, מפני שבמדרגה זו אין לצדדי חסדים וגבורות אלא הכל אחד, והיא כנגד כתר תורה ושער החמישים. והוא כנגד היחוד שבפסוק 'שמע ישראל הו"ה אלהינו הו"ה'

א

הנה כל דבר שעניני הבריות נשואות אליו מלבד הבורא ב"ה הרי זה כאלהים אחרים, וכמו שכתוב (ויקרא יט, ד) "אל תפנו אל האלילים" ודרש זאת רב חנין במסכת שבת (בדף קמט ע"א) אל תפנו אל מדעתכם, כי ההיסמכות על כח אחר מלבד הש"ת, שעושה האדם איזו מציאות וכח עליון היכול להיטיב לו או לגרוע ממנו הטובה, הוא פגם אמונה הנמשך מעבודה זרה.

וביטול פגם עבודה זרה הוא על ידי אמונה שה' ב"ה הוא א-ל-הי האלהים, שהוא יתברך מושל בקליפה מקצה לקצה, ומלכותו בכל משלה. וזהו מתוך שיזכור האדם שה' ב"ה הוא שהוציאנו ממצרים, שהיה תלוי אז הכל בו יתברך לבדו, כי בפנימיות היתה הקליפה נכנעת ומבוטלת לרצונו יתברך, ופרעה חפץ בליבו להוציא את ישראל ממצרים, אלא שעשה בו הקב"ה כרצונו, שכאשר רצה לשחק בו הקשה את ליבו שלא להוציא את ישראל, וכאשר באה העת והשעה להוציא את ישראל ממצרים תיכף ריכף את ליבו להוציאנו, ושוב כאשר רצה הקב"ה לכלותו על הים שוב חיזק את ליבו לרדוף אחר ישראל, כנאמר (שמות יד, ח) "ויחזק ה' את לב פרעה מלך מצרים וירדוף אחרי בני ישראל", ושוב חיזק את ליבו להכנס לתוך מימי הים, הכל בכדי להנקם ממצרים ולהטביעם בים.

ב

ובכל זה רצה הקב"ה להראותנו את נפלאותיו ואת ידו החזקה, ששולט הוא בכל אשר עושים אותו האומות לכח כל דהו היכול להטיב או להרע להם. ועל כך אמר הכתוב (בדברים ד, ד) שהוציאנו הקב"ה ממצרים "ביד חזקה ובזרוע נטויה", וכן אמר הקב"ה למשה במצרים (שמות ו, א) "עתה תראה אשר אעשה לפרעה, כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו", ש'יד החזקה' הוא ששולט הקב"ה בקליפה מצד הגבורה והצמצום

היראה, ובוה ראוים יהיו ישראל לקבלת התורה.

והיראה שבמעמד מתן תורה היא מה שאמר רבי יהושע בן לוי במסכת שבת (בדף פח ע"ב) שהייתה נשמתם של ישראל פורחת מהם בכל דיבור ודיבור בהר סיני והיו חוזרים לאחוריהם שלוש פרסאות, והיו מחזירים אותם המלאכים לפני השי"ת, לפני הר סיני, כמו שכתוב (תהלים סח, יג) "מלכי צבאות ידודון ידודון ונות בית תחלק שלל". וזהו שלוש ימים נלך במדבר, כי מהלך אדם ביום הוא עשרה פרסאות כמובא במסכת פסחים (בדף צד ע"א), והיו המלאכים מחזירים אותם בכל פעם שלוש פרסאות, וזהו 'דרך שלוש ימים', שקודם שיקבלו את התורה צריכים היו לילך מהלך שלוש ימים במידת היראה בה הלכות שלוש האבות, ובוה נחקק בידיעתם לדורות עולם שאין יכולים ליגש וליטול את התורה ללא דעת ביראת ה', וכאשר ניגש האדם לתורה מתוך יראה והתבוננות בקדושתה ומעלתה, יכול הוא לבוא לידי שמחה וששון אמיתיים, שישמח בתורה שמחה שלימה ואמיתית.

י

וכן הוא ההתקרבות בכל חלקי התורה, שתחילתה הוא מתוך מידת היראה, וכן הוא ביום ל"ג בעומר, שקודם שישמח האדם בצדיקים ובסודות התורה שגילו, ראשית כל יש לו לידע ולזכור מדרך היראה, שלכך נקרא רבי שמעון 'בוצינא קדישא', שהוא כנגד האש שאי אפשר ליגע ולאחוז בה, ללמד שאין בתורתו הבנה ותפיסה, כי הוא כאש נורא, וכענין 'הללוהו בגבורותיו'. כי ראשית ההתבוננות על יום זה היא מתוך הריחוק וההתקרבות, וכענין שנתרחקו בהר סיני מפני דיבורו יתברך ושוב נתקרבו, אמנם אחרי שידוע האדם דבר מהיראה אצל הצדיקים וקדושת תורתם, יכול הוא לבוא לששון ושמחה אמיתית במציאות הצדיקים ותורתם, וכענין 'הללוהו בתוף ומחול' (ודבר טוב הוא שיכוון האדם בשם הוי"ה בוער באש מעליו, וגדול כח כוונה זו לשבר הקליפות מעליו, וכאשר יתמיד בכך תכנס היראה בליבו ויוכל לבוא לששון ושמחה). ולכך יום ל"ג בעומר הוא כנגד הוד שבהוד, לרמז שמתוך דרך היראה יבוא האדם להתבוננות שמהלל ומודה הוא לה' ב"ה על כך שיכול הוא לעמוד לפניו ולהודות ולשבח לו.

ובזה בא האדם לביטחון שלם בה' ב"ה ונעשה ראוי לגאולה, וכענין שאמר הרעיא מהימנא בזוהר נשא (בדף קנד ע"ב) שבחיבורו זה של רבי שמעון בר יוחאי יצאו ישראל מן הגלות עד שיתבטל מהם יצר הרע, כי כאשר יתגלו סודות התורה יבוא האדם לביטחון שלם בה' ב"ה, ויוכל להיות דבוק בו יתברך ללא פחד מיצר הרע. כי הנה מידת הביטחון היא כנגד הכתר שהיא גדולה מכולם, ועיקר הביטחון הוא על הרוחניות, היינו שיבטח האדם בה' ב"ה על כך שבוודאי יזכה גם הוא לקבל את התורה ולבוא לכל טובות התורה כבמעמד הר סיני, ודרך הביטחון הוא שיהיה בוטח האדם בה' ב"ה על היום דוקא, ולא על מחר, ולא יהיה בעיניו אלא היום לבדו, ויבטח בה' ב"ה שביום זה דווקא יעשה הקב"ה את הטוב בעיניו בכדי להביאו ביום זה לשלימות תכליתו הטובה והנצחית. והוא ענין ספירת העומר, שבכל יום סופרים אנו 'היום כך וכך לעומר', ללמדנו שכל יום הוא חלק ממידת הביטחון שבשער החמישים וכתר התורה שבקבלת התורה, ובכל יום בוטחים אנו בה' ב"ה שיום זה הוא יום שכולו בידו יתברך, ובוודאי שגם מתוך יום זה נזכה לבוא לכדי דבקותינו בקבלת התורה.

ז

והעיקר שזכו הצדיקים על ידו לקבל את התורה היא מידת הביטחון, שבכל יום מתחדשים היו בעבודתם על אותו היום לבדו, ובוטחים בה' ב"ה שביאם יום זה לתכלית הנצחי בקבלת התורה, ולא הסיוח דעת מהביטחון בה' ב"ה, כמו שאנו אומרים (בתפילות ימים הנוראים) 'אשרי איש שלא ישכחך'. ותחילת הביטחון הוא ביראה, וזהו 'אשרי איש', 'שאיש' עולה בראשי תיבות אדם ירא שמים, ו'איש' (עם הכולל) עולה כמנין 'שבי', העולה בראשי תיבות שמעון בן יוחאי, לרמז שכל מה שהשיג רשב"י בסודות ועמל התורה היה מתוך המחשבה בביטחון על אותו היום לבדו. ועל כך אמר דוד המלך בתהלים (קייט, צז) "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי", שמתוך ששם בטחונו על השי"ת לבדו באותו היום בא לכדי אהבת התורה, ומתוך כך בא למתיקות בתורה, וכענין יום השבת בו בוטח האדם על השי"ת ומפנה את ליבו לתורה, וכענין הכתוב (תהלים צב, א) "מזמור שיר ליום השבת".

וכאשר עוסק האדם בתורה מתוך דרך זו ובמידת הביטחון בהשי"ת, עולה הוא מעל הטבע ומעל הזמן, ולכך כאשר היה רשב"י במערה היה עולה במידת הביטחון מעל הטבע והזמן לסוד כתר תורה ושעו החמישים, והיה

אחד' שהם כ"ה אותיות, וב' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' שהם כ"ד אותיות, שיחדיו הם מ"ט אותיות, וכנגד מ"ט ימי העומר בהם נעשה יחוד שגורמים ופועלים התחתונים, כמו שאמר רשב"י בתיקוני"ז (בתיקון יט, דף לט ע"א), אך לאחר מכן היא שתיקה, כי הוא כנגד מדרגת שער החמישים שאין יכול האדם לפעול ליחוד זה אלא בביטול גמור במסירות נפש, שמתוך כך נשפע יחוד זה מלמעלה עד שנכלל בו האדם בחסד חינם.

ושתיקה זו היא ביטול המחשבה במסירות נפש, וכנגד מסירת נפשו של רבי עקיבא, וכענין שאמר הקב"ה למשה על מסירות נפשו של רבי עקיבא 'שתוק כך עלה במחשבה' כמו שאמר רב יהודה בשם רב במסכת מנחות (בדף כט ע"א). והוא כענין שאמר משה לישראל על הים 'ה' ילחם לכם ואתם תחרשו' (שמות יד, יד), כי אז נשפעה והאירה בהם מדרגת הכתר, וכענין שאמר אז הקב"ה למשה 'מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו' (שמות יד, טו), ואמר רשב"י בספרא דצניעותא שבזוהר תרומה (בדף קעח ע"ב) שגילה לו בזה שבעתיקא תליא מילתא, כי במדרגה זו אין שייך ענין התפילה הרומזת למשפיע ומושפע, כי בעתיק לית תמן דכר ונוקבא, אלא הכל אחד ושורש ל"ג מידות העולים כמנין 'אחד' דשמע ישראל.

ד

וכאשר ניסו בני ישראל את ה' לאחר קריעת ים סוף 'לאמר היש ה' בקרבנו אם אין' (שמות יז, ז), שהטילו ספק במדרגת הבטחון והסתפקו אם צריכים הם לתפילה או לבטחון במדרגת אין ועתיק, תיכף באו עליהם עמלק להילחם בהם, כי הדרך במידת הבטחון היא שיעמוד בה האדם בדרך התום והיושר, וכענין הכתוב (בתהלים כה, כא) "תם ויושר יצרוני כי קויתך", שמתוך דרך התום והיושר יהיה שמור האדם מכל מחשבות של ספיקות וכפירות, כי מצד מידת הבטחון שכנגד עתיק יהיה בדרך ה'תום', ולא ישאל ולא יקשה על דרכיו יתברך, כי תמן לית שאלה, וזהו כנגד מה שנסתפקו ישראל 'אם אין', ומצד ה'יושר' יבוא האדם לכדי תפילה, שזהו כנגד מה שנסתפקו ישראל 'היש הוי"ה בקרבנו'.

ושניהם נצרכים למידת הביטחון, שכאשר אין לאדם תמימות וישרות אינו יכול לאחוז בתפילה ובטחון כאחד, וכאשר יש לו לאדם בטחון שלם בה' ב"ה, יכול הוא מתוך כך להתפלל ולשבח ולהלל לה' ב"ה באמת, וכאשר הוא משבח לה' ב"ה יהיה זה הלל ושבח אמיתי מכל ליבו. והנה בכדי שישבח לה' מתוך שידע כי ה' הוא אלהי האלהים צריך הוא לידע ולהכיר בה' ב"ה ובגדולתו מתוך היראה, ורק לאחר מכן יוכל להתקרב ולזכות למידת הביטחון, והוא עליית המלכות והיראה עד למדרגת הביטחון והכתר, שהם עשר מדרגות, כנגד עשר פעמים הללויה' ששיבח דוד המלך במזמור אחרון שבתהלים - 'הללו אל בקדשו' כנגד הכתר, 'הללוהו ברקיע עוזו' כנגד החכמה, 'הללוהו בגבורותיו' כנגד הבינה, 'הללוהו כרוב גדולו' כנגד החסד והגדולה, 'הללוהו בתקע שופר' כנגד הגבורה, וכן על זה הדרך כנגד עשר המדרגות, עד שמעלה המלכות עד לכתר, שמתוך היראה מהשי"ת בא לביטחון שלם בה' ב"ה.

ה

וענין היראה הוא שידע האדם שאינו יכול להלל את השי"ת ולשבח לו אלא מתוך היראה, ורק מתוכה ועל ידה יוכל לשמוח ולבטוח בו יתברך ולהללו בשמחה וששון, וכפי שהחל דוד המלך להלל להשי"ת מתוך היראה ואמר 'הללו אל בקדשו' שכנגד הכתר, שהוא יראה גדולה מאד, שעסק במחשבתו להתבונן בקדושת ה' ופרישותו מכל מחשבה של בן אנוש, שהרי לית ביה מחשבה ותפיסה ביה כלל, וכן 'הללוהו ברקיע עוזו', שהוא למעלה מהבנת האדם ומחשבתו, וכן 'גבורותיו', 'כרוב גדולו', 'בתקע שופר', שכל אלו הם הלולים מתוך מידת היראה והריחוק מכל מה שיחשוב האדם שידוע הוא למי מהלל ומשבח הוא. ורק לאחר שדבק האדם בדרכי היראה במיגת הביטחון, יהיה ביכלתו לבוא לכדי הלל בששון ושמחה, כמו שאמר דוד 'הללוהו בנבל וכינור, הללוהו בתוף ומחול, הללוהו במינים ועוגב וגו'.

וכך היא דרך קבלת התורה, שכשם שאין יכול האדם להתקרב אצל המלך ולשבחו ולהללו קודם שיבוא אצל היראה תחילה, כך הוא גם בקבלת התורה, שקודם שמקבלים לתורה צריך לדרך, והיא הדרך שאמר משה לפרעה (שמות ח, כג) "דרך שלוש ימים נלך במדבר", וכל כוננתו בזה היתה לשבר את הקליפה מתוך שיבואו ישראל תחילה אל היראה, שהיא שלוש ימים, שהם כנגד שלוש האבות ששלימים היו במידת

היראה, שידע שאינו מבין דבר בצדיק ובתורתו, וכל מה שתופס בדעתו אינו אלא רושם מרחוק ממהות תורת הצדיק והשגתו וקדושתו, כי הוא כאש שאין בו אחיזה ונקרא 'בוצינא קדישא' כאמור.

ונרמז ענין זה בכתוב (ויקרא יט, ג-ד) "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו... אל תפנו אל האלילים", ש'איש' (עם הכולל) עולה כמנין 'שבי' שהוא ראשי תיבות 'שמעון בן יוחאי' כאמור, ו'אימו ואביו' הם חכמתו ובינתו כנודע, ו'תיראו' היא מידת היראה כאמור, 'זאת שבתותי' עולה בראשי תיבות כמנין 'דבש', לרמז שבזה זוכה האדם למתיקות וערבות בתורה כאמור, וזהו 'שבתותי תשמורו', שידבוק האדם במידת הבטחון על הרוחניות, שהוא מתוך שעומד לפניו יום זה לבדו, שהוא כנגד ספירת 'היום' דספירת העומר, שהוא כענין יום השבת בו בוטח האדם בהשי"ת לבדו, וכענין הכתוב 'מזמור שיר ליום השבת' כאמור, ונסמך לזה 'אל תפנו אל האלילים', שאינו מפנה א"ל מדעתו, ואינו נסמך על כל כח מבלעדי ה' ב"ה, שהוא שלימות הבטחון.

ממשיך לכל סודות התורה בעולם. ולכך ארבע אמות של עסק תורה לשמה הוא המקום המקודש ביותר, ובו מתמתקים כל הדינים ועולים כל הניצוצות מהשבי, ומתייחדים על ידי תורה זו עולמות העליונים והתחתונים. וכל הקשור בתורת רשב"י, שהיא תורה של מסירות נפש, קשור הוא בגאולה, וגורם להחיש את הגאולה, כי בלימוד לשמה מייחד האדם חמה ולבנה, את היראה שכנגד הלבנה והלילה, עם החמה שכנגד הבטחון והיום.

ח

כי ענין סודות התורה שגילה רשב"י הוא שבכל דבר ודבר יש תורה נעלמת, ומלבד זאת שבכל דבר מצוה, שהיא ענין רוחניות, יש בזה בודאי סודות נעלמים, הנה גם בכל דבר גשמי וכל מאורע ישנה תורה נעלמת, וכאשר רגיל האדם בדברי תורתו של רשב"י יש לו ביטחון בהשי"ת שבכל מאורע ובכל סיבה שיש לו בכל יום ויום בודאי יש בזה תורה נעלמת, וסמוך ונשען הוא על השי"ת שגם יום זה נכלל הוא בשלושת ימים האמורים הנצרכים לו בכדי להיות מוכשר לקבל את התורה בשלימות, ובודאי שיביאהו הקב"ה אל התכלית הנצחית.

ולכך יש מעלה גדולה לילך אצל צדיקים, בפרט ביום השייך לענינם, שביום זה מאירים הם בכל תוקף בכל העולמות. כי על כל איש ישראל מאיר שם הוי"ה, ועל הצדיק שלמד תורה לשמה מאיר שם הוי"ה בשלימות, כי העלה מלכות עד הכתר בכל עשר המדרגות, הן מצד היראה והן מצד הששון והשמחה, ולכך כאשר בא האדם אצל הצדיקים, תחילה מאיר בו ענין היראה, ואחר שנחקק בליבו דבר מן היראה, יכול הוא לבוא לששון ושמחה אמיתית בתורה ובכל דברי הצדיקים. וצריך האדם להאמין שרבי שמעון חי וקיים, ומיום הסתלקותו הלך ונתעלה יותר ויותר, וכאשר מאמין האדם בחיות הצדיק ומציאותו, כך נעשית לו גם התורה לסם חיים, ועל ידי עסק התורה מתוך אמונה זו מסיר האדם מעליו כל מיני שגעון וגאות, ובזה יעלה ויצליח. כי כל מה שהולך האדם בחושך הוא מפני שאין מאיר עליו שם הוי"ה בשלימות וכסדר, אך על ידי עסק התורה מתוך אמונה בחכמים מוסרי התורה שהם חיים וקיימים, נכלל הוא באור תורתם ומאירים בו שם הוי"ה מתוקן וכסדר, ויוצא הוא מחושך לאור ומלילה ליום, שהוא הבטחון של האדם על הרוחניות שלא יעזבנו השי"ת עד שיביאהו לתכלית הנצחית והשלם.

ט

שהרי אף במיתתם נקראים הצדיקים חיים כמו שאמר רבי חייא במסכת ברכות (בדף יח ע"א), וזהו משום שבחיהם ירשו הם את הארץ כמו שכתוב (תהלים לז, כט) "צדיקים ירשו ארץ", ולכך ממשיכים הם את חייהם אף בהיותם משוכני ארץ, בכדי לזכות לכל ישראל מאותה 'ארץ זבת חלב ודבש'. כי בקדושת תורתם טעמו הם מזיו השכינה ונעשתה תורתם מתוקה מדבש ונופת צופים, ושמורה וערוכה מתיקות וערבות תורתם לדורות, שכאשר דבוק האדם בעסק תורתו של רשב"י הרי הוא כענין הכתוב (שה"ש ד, יא) "דבש וחלב תחת לשונך", וטועם טעם עולם הבא ודבקות אמת בכל עבודתו את השי"ת.

והדבקות בצדיק היא שכל החכמה והבינה של האדם יהיו עוסקים וחושבים בתורת הצדיק ודעתו שחקק והוריש בעולם, ועל כך מהלל הוא להשי"ת 'כל הנשמה תהלל יי', שהם י"ה כנגד אבא ואמא כמו שאמר הסבא בזוהר משפטים (בדף צד ע"ב), ובלבד שיזכור את דרך

ההדלקה המרכזית לכבוד התנא האלוקי רשב"י זיע"א

בראשות מו"ר גאון ישראל

הינוקא

רבי שלמה יהודה בארי שליט"א

ההדלקה תתקיים אי"ה
בשמחה גדולה בשירים וריקודים
מול חומות ירושלים, ברחבת 'חוצות היוצר',
במוצאי שבת קודש, ליל ל"ג בעומר
בשעה 22:00

הציבור הקדוש מוזמן

כיבוד יוגש במקום • הכניסה חופשית • עזרת נשים פתוחה

קחו חלק
במפעל
הקודש

המעונינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

076.5995991 או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com